

Lagrådsremiss

Ändring i Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlag

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 30 januari 2014

Elisabeth Svantesson

Catharina Nordlander
(Arbetsmarknadsdepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen föreslås en ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring. Ändringen innebär att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring får utvidgad möjlighet att behandla personuppgifter. Regeringen har för avsikt att införa nya åtgärdsregler inom aktivitetsstödet och ge inspektionen ett tillsyns- och uppföljningsansvar för åtgärderna. Inspektionen behöver få möjlighet att behandla de personuppgifter som den behöver för att kunna fullgöra tillsyns- och uppföljningsuppdraget.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 mars 2015.

Innehållsförteckning

1	Beslut	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.....	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Ändring i Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlag.....	5
4.1	Utgångspunkter för nya åtgärdsregler inom aktivitetsstödet.....	5
4.2	De primära ändamålen utvidgas	7
5	Ikraftträdande	12
6	Konsekvenser.....	12
7	Författningskommentar	13
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Ds 2013:59	14
Bilaga 2	Promemorians lagförslag (Ds 2013:59).....	16
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	22

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Häri genom föreskrivs att 4 § lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får behandla personuppgifter, om det behövs

1. för tillsyn över arbetslöshetskassorna och uppföljning av arbetslöshetsförsäkringen enligt 89 § första stycket lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor,

2. för tillsyn över *rutiner för och handläggning av ärenden hos Arbetsförmedlingen som påverkar arbetslöshetsförsäkringen eller tillsyn över återkallande av anvisningar till arbetsmarknadspolitiska program,*

2. för tillsyn över *handläggning av och rutiner för handläggning av sådana ärenden hos Arbetsförmedlingen som har samband med arbetslöshetsförsäkringen eller som rör återkallande av anvisningar till arbetsmarknadspolitiska program,*

3. för registrering av uppgifter enligt lagen om arbetslöshetskassor, *och*

3. *för tillsyn över handläggning av och rutiner för handläggning av sådana ärenden hos Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan som rör åtgärder inom aktivitetsstöd och utvecklingsersättning eller för uppföljning av sådana åtgärder,*

4. som underlag och för kontroll vid utfärdande av intyg enligt 48 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

4. för registrering av uppgifter enligt lagen om arbetslöshetskassor, *eller*

Personuppgifter som behandlas enligt första stycket får också behandlas, om det behövs för statistiska och vetenskapliga ändamål.

5. som underlag och för kontroll vid utfärdande av intyg enligt 48 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2015.

¹ Senaste lydelse 2007:412.

3 Ärendet och dess beredning

Inom Arbetsmarknadsdepartementet har promemorian Åtgärder inom aktivitetsstödet m.m. (Ds 2013:59) utarbetats. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. I denna lagrådsremiss behandlas endast den del av promemorians lagförslag som avser lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena och en remissammanställning finns tillgängliga i Arbetsmarknadsdepartementet (dnr A2013/3637/A).

4 Ändring i Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlag

4.1 Utgångspunkter för nya åtgärdsregler inom aktivitetsstödet

Aktivitetsstöd är ett ekonomiskt stöd till försörjning som lämnas till den som deltar i vissa arbetsmarknadspolitiska program, nämligen jobb- och utvecklingsgarantin, jobbgarantin för ungdomar, arbetsmarknadsutbildning, arbetspraktik, stöd till start av näringsverksamhet, förberedande insatser, arbetslivsintroduktion eller projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning. Programmen hanteras av Arbetsförmedlingen medan aktivitetsstödet administreras av Försäkringskassan.

Aktivitetsstödet regleras i förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd. I förordningen finns även regler om utvecklingsersättning, som även det är ett ekonomiskt stöd till försörjning. Utvecklingsersättning lämnas till den som har fyllt 18 men inte 25 år, och inte är eller skulle ha varit berättigad till arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring samt deltar i något av de arbetsmarknadspolitiska programmen jobbgarantin för ungdomar, arbetslivsintroduktion, deltar i förberedande insatser i form av kortare folkhögskoleutbildning för ungdomar eller på grund av särskilda skäl står långt ifrån arbetsmarknaden och deltar i ett annat arbetsmarknadspolitiskt program. Aktivitetsstöd används fortsättningsvis som en samlingsbeteckning för aktivitetsstöd och utvecklingsersättning.

Regleringen av aktivitetsstödet är samordnad med lagen om arbetslöshetsförsäkring på olika sätt, bl.a. när det gäller beräkningen av ersättningen. Aktivitetsstödet storlek beror således på om deltagaren är eller skulle ha varit berättigad till arbetslöshetsersättning.

Genomgripande ändringar av arbetslöshetsförsäkringens åtgärdsregler trädde i kraft den 1 september 2013. Ändringarna, som grundas på propositionen Åtgärder inom arbetslöshetsförsäkringen m.m. (2012/13:12), innebär bland annat att fler åtgärdsgrunder har införts i arbetslöshetsförsäkringen, men att åtgärderna över lag har mildrats. Kravet på att aktivt söka arbete har betonats genom att underlåtenhet att söka arbete numera är grund för åtgärd. En aktivitetsrapport har också införts som bl.a. syftar till att underlätta Arbetsförmedlingens uppföljning av arbetssökandet och att tydliggöra att det är den enskilde själv som ansvarar för att visa sin sökaktivitet.

För deltagare i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd finns inga motsvarande regler om uppföljningsåtgärder. Regeringen anser dock att det är viktigt att i princip samma krav på att söka arbete ställs på alla arbetslösa.

Regeringen har, som anförts i budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1, utgiftsområde 14), för avsikt att införa nya åtgärdsregler i aktivitetsstödet som i så stor utsträckning som möjligt överensstämmer med reglerna för arbetslöshetsförsäkringen. Det innebär att de regler som trädde i kraft inom arbetslöshetsförsäkringen den 1 september 2013 också i huvudsak bör gälla för dem som deltar i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd. Avsikten är dessutom att säkra att åtgärder som aktualiserats inom arbetslöshetsförsäkringen respektive aktivitetsstödet får effekt även om den arbetslöse övergår från den ena ersättningsformen till den andra. Införandet av de nya åtgärdsreglerna och samordningen med arbetslöshetsförsäkringen kommer främst att ske genom förordningsändringar men det kommer även att krävas vissa ändringar i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

Beslut om åtgärder

I dag är tre aktörer involverade i hanteringen av aktivitetsstödet: Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna. Arbetsförmedlingen anvisar arbetssökande till de arbetsmarknadspolitiska program för vilka aktivitetsstöd lämnas och beslutar om utskrivning eller återkallelse av anvisningar. Försäkringskassan administrerar aktivitetsstödet, beräknar stödets storlek och gör utbetalningen. Arbetslöshetskassorna ger Försäkringskassan information som har betydelse för beräkningen av ersättningens storlek.

Införandet av ett nytt åtgärdssystem inom aktivitetsstödet innebär att det måste avgöras vilken aktör som lämpligen bör fatta beslut om åtgärder.

Regeringen anser att beslutsbehörigheten vad avser åtgärder inom aktivitetsstödet bör delas mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Den närmare regleringen av detta kommer ske på förordningsnivå.

Tillsyn och uppföljning

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ansvarar i dag för tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen, arbetslöshetskassorna och Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden som har samband med arbetslöshetsförsäkringen. Inspektionen har också bl.a. till uppgift att granska

handläggningen av och rutinerna för handläggning av ärenden hos Arbetsförmedlingen om återkallande av anvisningar till arbetsmarknads-politiska program.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen har i dag inget tillsyns-ansvar över Försäkringskassan. Försäkringskassan har som tillsyns-myndighet Inspektionen för socialförsäkringen, som ska utöva system-tillsyn över och utföra effektivitetsgranskning av Försäkringskassans verksamhet.

Den praktiska tillämpningen av de nya åtgärdsreglerna i aktivitets-stödet avses bli en uppgift för Arbetsförmedlingen och Försäkrings-kassan, medan tillämpningen av motsvarande regler i arbetslöshets-försäkringen ligger kvar på arbetslöshetskassorna.

För Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan innebär detta nya upp-gifter. Regelverket kräver redan i dag ett omfattande samarbete mellan de tre inblandade aktörerna, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna. Behovet av samarbete och samordning kommer att öka vid införande av nya åtgärdsregler inom aktivitetsstödet. För att säkerställa en enhetlig tillämpning och klarlägga olika konsekvenser av regelverket bör en myndighet som har överblick över båda systemen utöva tillsyn över och uppföljning av de nya åtgärdsreglerna.

Mot denna bakgrund anser regeringen att det är lämpligt att Inspek-tionen för arbetslöshetsförsäkringen utövar tillsyn över handläggningen av och rutinerna för handläggning av sådana ärenden hos Arbetsför-medlingen och Försäkringskassan som rör åtgärder inom aktivitetsstödet. Dessutom bör Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen få i uppdrag att följa utvecklingen av sådana åtgärder.

4.2 De primära ändamålen utvidgas

Regeringens förslag: Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska få behandla personuppgifter om det behövs för tillsyn över handlägg-ning av och rutiner för handläggning av ärenden hos Arbetsför-medlingen och Försäkringskassan som rör åtgärder inom aktivitets-stödet. Inspektionen ska också få behandla personuppgifter om det behövs för uppföljning av åtgärderna inom aktivitetsstödet.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås dock inte att Inspektionen för arbets-löshetsförsäkringens utvidgade möjlighet att behandla personuppgifter ska omfatta uppföljning.

Remissinstanserna: *Inspektionen för socialförsäkringen* tillstyrker förslaget men anför, för det fall Inspektionen för arbetslöshetsförsäk-ringen även ska ha ett uppföljningsansvar, att det finns skäl att ge myndigheten en utökad rätt att behandla personuppgifter även för detta ändamål. *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* anför att det saknas författningsförslag för att myndigheten ska kunna få relevant underlag hos Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan utlämnade på medium för automatiserad behandling och ges direktåtkomst till personupp-gifterna. Övriga remissinstanser har inga synpunkter på förslaget eller avstår från att yttra sig.

Skälen för regeringens förslag

Gällande rätt

De grundläggande bestämmelserna om behandling av personuppgifter finns i personuppgiftslagen (1998:204). Personuppgiftslagen är generell tillämplig, men om det i en annan lag eller i en förordning har meddelats avvikande bestämmelser, så gäller de bestämmelserna. Sedan slutet av 1990-talet har det utöver personuppgiftslagen utarbetats en stor mängd särskilda s.k. registerförfattningar med bestämmelser om behandling av personuppgifter, däribland lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, i fortsättningen benämnd Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlag. Syftet med de särskilda registerförfattningarna har varit att anpassa regleringen till de särskilda behov som myndigheterna har i sina respektive verksamheter samt att göra avvägningar mellan behovet av effektivitet i berörd verksamhet och behovet av skydd för den enskildes integritet.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlag är tillämplig vid behandling av personuppgifter i sådan verksamhet vid inspektionen som gäller tillsyn, uppföljning, registrering av uppgifter om arbetslöshetskassor, utfärdande av intyg, framtagande av statistik samt rapportering av vissa uppgifter till Arbetsförmedlingen. Kompletterande föreskrifter om behandling av personuppgifter som omfattas av lagen finns i förordningen (2008:936) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

Av 4 och 5 §§ Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlag framgår att behandling av personuppgifter får ske om det behövs för vissa ändamål. Ändamålsbestämmelserna tar i första hand sikte på behandling av personuppgifter i inspektionens verksamhet (de s.k. primära ändamålen). Personuppgifter får enligt dessa bestämmelser bl.a. behandlas om det behövs för tillsyn över arbetslöshetskassorna och uppföljning av arbetslöshetsförsäkringen. Vidare får personuppgifter behandlas för tillsyn över rutiner för och handläggning av ärenden hos Arbetsförmedlingen som påverkar arbetslöshetsförsäkringen eller för tillsyn över återkallande av anvisningar till arbetsmarknadspolitiska program.

Dessutom får Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen behandla personuppgifter om det behövs för tillhandahållande av information till någon annan, de s.k. sekundära ändamålen. Inspektionen får för dessa ändamål behandla personuppgifter för att tillhandahålla information som behövs inom Arbetsförmedlingens verksamhet som underlag i uppföljnings-, analys- och utvärderingsarbete. Vidare får inspektionen behandla personuppgifter för att tillhandahålla information till riksdagen eller regeringen eller till annan för att fullgöra uppgiftslämnande i enlighet med lag eller förordning.

Av 8 § Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlag framgår att inspektionen får behandla känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen och personuppgifter om lagöverträdelser m.m. som avses i 21 § personuppgiftslagen, om uppgifterna har lämnats i ett ärende eller annars är nödvändiga för handläggningen av ett ärende. Detta innebär dock inte att nämnda personuppgifter får behandlas i statistik- och tillsynsdatabasen.

Huvudregeln är att ärendeuppgifter som är definierade som känsliga personuppgifter i personuppgiftslagen inte får registreras i statistik- och tillsynsdatenbanken. Huvudregeln kompletteras emellertid med några undantag. Känsliga personuppgifter som avslöjar etniskt ursprung eller rör hälsa får behandlas under förutsättning att de har lämnats i ett ärende eller är nödvändiga för handläggningen av det. Detsamma gäller för personuppgifter om sociala förhållanden, omdömen, slutsatser eller andra värderande upplysningar om en enskild.

Uppgifter om lagöverträdelse som innefattar brott m.m. samt uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen eller varit föremål för åtgärd enligt utlänningslagen får inte behandlas alls i statistik- och tillsynsdatenbanken.

Utvidgad personuppgiftsbehandling vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Enligt 4 § Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlag får personuppgifter behandlas bl.a. om det behövs för tillsyn över arbetslöshetskassorna och uppföljning av arbetslöshetsförsäkringen samt för tillsyn över ärenden hos Arbetsförmedlingen som påverkar arbetslöshetsförsäkringen eller som rör återkallande av anvisningar till arbetsmarknadspolitiska program.

Som redogjorts för i avsnitt 4.1 har regeringen för avsikt att utöka inspektionens tillsyns- och uppföljningsansvar till att omfatta åtgärder inom aktivitetsstödet. För att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska kunna fullgöra detta uppdrag krävs att inspektionen får behandla personuppgifter för detta ändamål. Inspektionens möjligheter att behandla personuppgifter bör därför utvidgas så att inspektionen även får behandla personuppgifter om det behövs för tillsyn över sådana ärenden hos Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan som rör åtgärder inom aktivitetsstödet. Eftersom inspektionens utökade ansvar även ska omfatta uppföljning av sådana åtgärder bör, precis som *Inspektionen för socialförsäkringen* framfört, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen också få behandla personuppgifter om det behövs för uppföljning av åtgärderna.

Integritetsskyddande åtgärder

Förslaget att utvidga de primära ändamål för vilka Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får behandla personuppgifter innebär att inspektionen får utökad möjlighet att behandla personuppgifter jämfört med idag. Det går inte att utesluta att den utökade behandlingen kommer att omfatta sådana personuppgifter som är integritetskänsliga.

En ökad behandling av personuppgifter, särskilt känsliga, innebär en ökad risk för otillbörliga intrång i den personliga integriteten och ställer därför höga krav på integritetsskyddande åtgärder.

Vid behandling av personuppgifter ska lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder vidtas för att skydda de personuppgifter som behandlas. Åtgärderna ska ställas i relation till bl.a. de behandlade uppgifternas känslighet. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen är alltså skyldig att utforma sina rutiner och system så att otillbörliga intrång i den personliga integriteten undviks. Inspektionens skyldigheter i detta av-

seende följer av personuppgiftslagens bestämmelser i 30–32 §§ om säkerhet vid behandling. Någon lagändring bedöms därför inte nödvändig i denna del.

I 13 § Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens registerlag finns bestämmelser som begränsar de sökbegrepp som får användas vid behandlingen av personuppgifter. Bestämmelserna syftar till att reducera risken för obehöriga intrång i den personliga integriteten. Av bestämmelserna framgår att känsliga personuppgifter som avses i 13 § personuppgiftslagen och personuppgifter om lagöverträdelse m.m. som avses i 21 §, med vissa undantag, inte får användas som sökbegrepp. Detsamma gäller personuppgifter om sociala förhållanden, omdömen, slutsatser eller andra värderande upplysningar om en enskild samt uppgifter om att den enskilde har vårdats med stöd av socialtjänstlagen eller varit föremål för åtgärd enligt utlänningslagen.

Sekretess

Även bestämmelserna om sekretess har betydelse för integritetsskyddet. Det är nämligen sekretessregleringen som tillsammans med ändamålsbestämmelserna i respektive registerförfattning, styr i vilken utsträckning personuppgifter får överföras till andra. De personuppgifter som inspektionen kommer att behandla med anledning av den utvidgade ändamålsbestämmelsen är personuppgifter som förekommer i ärenden om aktivitetsstöd hos Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. I 28 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) finns sekretessregler som gäller i Arbetsförmedlingens respektive Försäkringskassans verksamhet. Av 11 § framgår att sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men (s.k. omvänt skaderekvisit) och uppgiften förekommer i bl.a. ärende om hjälp och stöd vid arbetslöshet (punkten 5). Enligt 1 § samma kapitel gäller sekretess i Försäkringskassans verksamhet för uppgift om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs (s.k. rakt skaderekvisit) och uppgiften förekommer i bl.a. ärende enligt lagstiftning om annan ekonomisk förmån för enskild (punkten 9), exempelvis aktivitetsstöd.

Enligt 8 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen får uppgifter för vilka sekretess gäller inte röjas för bl.a. andra myndigheter, om inte annat framgår av offentlighets- och sekretesslagen eller av lag eller förordning till vilken denna lag hänvisar. När uppgifter ska lämnas mellan myndigheter måste därför hänsyn tas till sekretessregleringen. Enligt 10 kap. 28 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen hindrar inte sekretess att uppgifter lämnas till en annan myndighet om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. Detta innebär att sekretess som gäller hos Arbetsförmedlingen respektive Försäkringskassan inte hindrar att uppgifterna lämnas ut till Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring om uppgiftsskyldigheten följer av lag eller förordning. Regeringen har för avsikt att i förordning införa en skyldighet för Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen att lämna de uppgifter till inspektionen som den behöver för att kunna fullgöra det utökade tillsyns- och uppföljningsuppdraget.

När Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får uppgifter från Försäkringskassan respektive Arbetsförmedlingen i sin tillsynsverksamhet överförs sekretessen i enlighet med 11 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen. Den överförda sekretessen enligt 11 kap. 1 § är så kallad sekundär sekretess. Det innebär bl.a. att den gäller för uppgifter som Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får direkt från Försäkringskassan respektive Arbetsförmedlingen. Den överförda sekretessen enligt det nämnda lagrummet är däremot inte tillämplig på uppgifter som lämnas till tillsynsmyndigheten direkt från en enskild.

Intrasseavvägning

Regeringen anser att vad som redogjorts för ovan innebär att skyddet för den personliga integriteten är tillfredsställande även vid en utvidgning av de primära ändamålen för behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen.

En utökad möjlighet för Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen att behandla personuppgifter, inklusive känsliga sådana som exempelvis läkarintyg, måste emellertid betraktas som ett intrång i de registrerades personliga integritet. En avvägning bör därför göras av om fördelarna med förslaget står i rimlig proportion till intrånget i den personliga integriteten.

Som redogjorts för ovan kommer de nya åtgärdsreglerna inom aktivitetsstödet att kräva ett utökat samarbete mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och arbetslöshetskassorna. För att säkerställa en enhetlig tillämpning och klarlägga olika konsekvenser av regelverket finns det behov av att följa upp och kontrollera tillämpningen av de nya reglerna. Regeringen anser därför att det är välmotiverat att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ges ett utökat tillsyns- och uppföljningsuppdrag och därmed en utvidgad möjlighet att behandla personuppgifter för detta ändamål. Mot denna bakgrund konstaterar regeringen att fördelarna med förslaget står i rimlig proportion till intrånget ur integritetsynpunkt. De primära ändamål för vilka inspektionen får behandla personuppgifter bör därmed utvidgas så att inspektionen även får behandla personuppgifter om det behövs för tillsyn över handläggning av och rutiner för handläggning av ärenden hos Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan som rör åtgärder inom aktivitetsstödet samt för uppföljning av sådana åtgärder.

Utlämnande av uppgifter från Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen till Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

För att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska kunna fullgöra tillsyns- och uppföljningsansvaret avseende åtgärderna inom aktivitetsstödet krävs att Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan lämnar de uppgifter som har betydelse för inspektionens tillsyn och uppföljning. När det gäller på vilket sätt uppgifterna ska lämnas har *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* anfört att myndigheten behöver få uppgifterna från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan utlämnade på medium för automatiserad behandling och ges direktåtkomst till Arbetsförmedlingens och Försäkringskassans datasystem.

Vid bedömningen av på vilket sätt Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan ska lämna personuppgifterna till Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen måste hänsyn tas till de risker ur integritetshänsyn som sättet för utlämnandet medför. De närmare förutsättningarna för utlämnade kommer emellertid att regleras på förordningsnivå. Regeringen avser därför att återkomma till frågan i det fortsatta författningsarbetet.

5 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Lagändringen ska träda i kraft den 1 mars 2015.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Arbetsförmedlingen* tillstyrker förslaget. *Arbetslöshetskassornas samorganisation* och *Tjänstemännens Centralorganisation* anser att det är nödvändigt med en tidsperiod på minst tolv månader mellan beslut och ikraftträdande. Övriga remissinstanser har inte berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Inför införandet av de nya åtgärdsreglerna behöver Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, arbetslöshetskassorna och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen anpassa systemstöden. Med hänsyn till detta bedöms tidigast möjliga datum för ikraftträdande vara den 1 mars 2015.

6 Konsekvenser

Förslaget att utvidga de primära ändamålen för personuppgiftsbehandling vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen innebär, som konstaterats ovan, att inspektionen får utökad möjlighet att behandla personuppgifter. Detta medför ökade krav på att inspektionen löpande följer upp arbetsrutiner och system för behörighetstilldelning och strävar efter att säkerställa ett fullgott integritetsskydd och en fullgod datasäkerhet i syfte att värna den personliga integriteten.

Det utökade tillsyns- och uppföljningsansvaret för Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen kommer att medföra ökade kostnader för inspektionen. I budgetpropositionen för 2014 har totalt 17,5 miljoner kronor avsatts avseende perioden 2014-2017 för att kompensera för dessa kostnader.

Förslaget bedöms inte ha några konsekvenser för Sveriges internationella åtaganden, jämställdheten, miljön eller företagen.

7 Författningskommentar

4 §

Förslaget behandlas i avsnitt 4.2.

Paragrafen, som reglerar de primära ändamål för vilka Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring får behandla personuppgifter, har ändrats vilket innebär utökade möjligheter att behandla personuppgifter i inspektionens verksamhet.

Innehållet i *första stycket 3* är nytt. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkring får numera behandla personuppgifter om det behövs för tillsyn över handläggning av och rutiner för handläggning av sådana ärenden hos Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan som rör åtgärder inom aktivitetsstöd och utvecklingsersättning. Dessutom får inspektionen behandla personuppgifter om det behövs för uppföljning av sådana åtgärder. En omnumrering har skett av de efterföljande punkterna i stycket.

Ändringarna i *första stycket 2 och 4* är av språklig art och innebär ingen ändring i sak.

Sammanfattning av promemorian Ds 2013:59

Alla som vill och kan ska kunna ta ett arbete. Den som behöver stöd för att hitta ett arbete ska få det, samtidigt som det även ska ställas krav på att personen ska försöka få en egen försörjning. Regeringen har under flera år reformerat arbetsmarknadspolitiken i denna riktning. Resurser har t.ex. tillförts för att stärka förmedlingsverksamheten. Därigenom möjliggörs att personer som är arbetslösa kan få bättre stöd, t.ex. genom Arbetsförmedlingens matchningsinsatser och att deras arbetssökande följs upp. Erfarenheten visar att det finns positiva effekter i form av ökad sysselsättning när förmedlingsinsatser kombineras med kontroll av den arbetslöses arbetssökande. Inom arbetslöshetsförsäkringen har åtgärdsreglerna förändrats så att åtgärderna blir fler men mildare. Kravet på att aktivt söka arbete har betonats genom att underlåtenhet att söka arbete numera är grund för åtgärd. En aktivitetsrapport har också införts, som underlättar Arbetsförmedlingens kontroll och uppföljning av arbetssökandet. Därmed förtydligas också att den arbetssökande själv har det yttersta ansvaret för att lösa sin arbetslöshetsituation. Förändringarna trädde i kraft i den 1 september 2013.

I promemorian föreslås nya uppföljningsåtgärder för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd vilka i stort motsvarar de som trädde i kraft inom arbetslöshetsförsäkringen den 1 september. Förslagen innebär en harmonisering av aktivitetsstödet med uppföljningsåtgärderna inom arbetslöshetsförsäkringen. I likhet med vad som gäller inom försäkringen blir det möjligt att varna och stänga av den arbetssökande från rätt till ersättning under begränsade perioder. Grunderna för att vidta en åtgärd föreslås i huvudsak bli desamma som inom försäkringen. I första hand gäller det fall då programdeltagaren utan godtagbart skäl inte är tillräckligt aktiv i sitt arbetssökande eller inte tar tillvara på uppkomna möjligheter att ta sig ur arbetslösheten.

Det övergripande syftet med förslagen är att stärka arbetslinjen och öka utflödet till arbete genom ökad sökaktivitet. De nya uppföljningsåtgärderna, som är en fortsättning på det arbete som genomförts genom prop. 2012/13:12 Åtgärder inom arbetslöshetsförsäkringen m.m., ger även Arbetsförmedlingen effektivare verktyg i sitt arbete med att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt. I dag kan Arbetsförmedlingen endast återkalla programanvisningen om en programdeltagare brister i sin sökaktivitet eller försummar en möjlighet att ta sig ur arbetslösheten. En återkallelse medför att programdeltagaren går miste om möjligheten att ta del av programmets insatser och att rätten till aktivitetsstöd upphör. I stället för att återkalla programanvisningen föreslås att Arbetsförmedlingen ska besluta om varning eller avstängning från rätt till aktivitetsstöd under begränsade perioder. Sådana åtgärder i kombination med fortsatt hjälp och stöd inom ramen för programmet förväntas öka möjligheterna för programdeltagare att få ett arbete. I jämförelse med en återkallelse av programanvisningen är dessa åtgärder också mindre ingripande för den enskilde.

Det föreslås även en möjlighet för Försäkringskassan att stänga av programdeltagaren från ersättning om han eller hon uppsåtligt eller av grov vårdslöshet lämnar felaktiga eller vilseledande uppgifter av bety-

delse för ersättningsfrågan. Promemorian innehåller även ett förslag om innehållande av ersättning i avvaktan på ett slutligt beslut om avstängning och vissa andra förslag som syftar till att uppnå en god samordning mellan åtgärdssystemen. Bilaga 1

För att harmoniseringen av aktivitetsstödet med arbetslöshetsförsäkringens åtgärdsregler ska få önskat genomslag i den praktiska tillämpningen föreslås att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens tillsynsansvar vidgas till att omfatta även frågor om åtgärder inom aktivitetsstödet.

Regeländringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2015.

Promemorians lagförslag (Ds 2013:59)

Förslag till lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen får behandla personuppgifter, om det behövs

1. för tillsyn över arbetslöshetskassorna och uppföljning av arbetslöshetsförsäkringen enligt 89 § första stycket lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor,

2. för tillsyn över rutiner för och handläggning av ärenden hos Arbetsförmedlingen som påverkar arbetslöshetsförsäkringen eller tillsyn över återkallande av anvisningar till arbetsmarknadspolitiska program,

3. för registrering av uppgifter enligt lagen om arbetslöshetskassor, och

4. som underlag och för kontroll vid utfärdande av intyg enligt 48 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.

2. för tillsyn över rutiner för och handläggning av ärenden hos Arbetsförmedlingen som påverkar arbetslöshetsförsäkringen eller som rör varning och avstängning från rätt till aktivitetsstöd och utvecklingsersättning eller återkallande av anvisningar till arbetsmarknadspolitiska program,

3. för registrering av uppgifter enligt lagen om arbetslöshetskassor,

4. som underlag och för kontroll vid utfärdande av intyg enligt 48 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, och

5. för tillsyn över rutiner för och handläggning av ärenden hos Försäkringskassan om avstängning från rätt till aktivitetsstöd eller utvecklingsersättning.

Personuppgifter som behandlas enligt första stycket får också behandlas, om det behövs för statistiska och vetenskapliga ändamål.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2015.

¹ Senaste lydelse 2007:412.

Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

dels att 43, 43 a, 43 b, 45 och 66 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det i lagen ska införas fyra nya paragrafer, 43 c, 43 d, 45 a och 46 c §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

43 §¹

En sökande ska varnas om han eller hon

1. utan godtagbart skäl inte medverkat till att upprätta en individuell handlingsplan,
2. utan godtagbart skäl inte lämnat en aktivitetsrapport till den offentliga arbetsförmedlingen inom utsatt tid,
3. utan godtagbart skäl inte besökt eller tagit kontakt med den offentliga arbetsförmedlingen eller en kompletterande aktör vid överenskommen eller på annat sätt beslutad tidpunkt,
4. utan godtagbart skäl inte sökt anvisat lämpligt arbete, eller
5. inte aktivt sökt lämpliga arbeten.

Om sökanden missköter arbets sökandet enligt första stycket vid upprepade tillfällen inom samma ersättningsperiod, ska han eller hon stängas av från rätt till ersättning.

Avstängningstiden ska vara 1 ersättningsdag vid det andra tillfället, 5 ersättningsdagar vid det tredje tillfället och 10 ersättningsdagar vid det fjärde tillfället. Vid *ett femte* fall av misskötsamhet under ersättningsperioden, har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor.

Avstängningstiden ska vara 1 ersättningsdag vid det andra tillfället, 5 ersättningsdagar vid det tredje tillfället och 10 ersättningsdagar vid det fjärde tillfället. Vid *fler än fyra* fall av misskötsamhet under ersättningsperioden, har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor.

43 a §²

En sökande ska stängas av från rätt till ersättning i 5 ersättningsdagar, om han eller hon utan godtagbart skäl

1. avvisat ett erbjudet lämpligt arbete,
2. genom sitt uppträdande uppenbarligen vållat att en anställning inte kommit till stånd, eller
3. avvisat en anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas.

Om sökanden förlänger tid i arbetslöshet enligt första stycket i

Om sökanden förlänger tid i arbetslöshet enligt första stycket i

¹ Senaste lydelse 2013:152.

² Senaste lydelse 2013:152.

anslutning till eller inom samma ersättningsperiod, ska han eller hon stängas av från rätt till ersättning i 10 ersättningsdagar vid det andra tillfället och i 45 ersättningsdagar vid det tredje tillfället. Om något sådant förhållande upprepas *en fjärde gång* under samma ersättningsperiod, har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor.

anslutning till eller inom samma ersättningsperiod, ska han eller hon stängas av från rätt till ersättning i 10 ersättningsdagar vid det andra tillfället och i 45 ersättningsdagar vid det tredje tillfället. Om något sådant förhållande upprepas *fler än tre gånger* under samma ersättningsperiod, har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor.

43 b §³

En sökande ska stängas av från rätt till ersättning i 45 ersättningsdagar, om han eller hon

1. utan giltig anledning lämnat sitt arbete,
2. på grund av otillbörligt uppförande skilts från sitt arbete,
3. utan giltig anledning lämnat ett arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas, eller
4. uppträtt på ett sådant sätt att den offentliga arbetsförmedlingen återkallat en anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas.

Den sökande ska dock stängas av i 20 ersättningsdagar om det är sannolikt att arbetet skulle ha varat högst 10 dagar eller om programmet skulle ha pågått i högst 10 dagar.

Om sökanden orsakar sin arbetslöshet enligt första stycket en andra gång i anslutning till eller inom samma ersättningsperiod, ska han eller hon på nytt stängas av från rätt till ersättning enligt första eller andra stycket. Om något sådant förhållande upprepas *en tredje gång* under samma ersättningsperiod, har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor.

Om sökanden orsakar sin arbetslöshet enligt första stycket en andra gång i anslutning till eller inom samma ersättningsperiod, ska han eller hon på nytt stängas av från rätt till ersättning enligt första eller andra stycket. Om något sådant förhållande upprepas *fler än två gånger* under samma ersättningsperiod, har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor.

43 c §

Utöver vad som sägs i 43 b § första stycket 3 och 4 ska en sökande inte varnas eller stängas av från rätt till ersättning på grund av en händelse som inträffat när han eller hon deltagit i ett arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas.

³ Senaste lydelse 2013:152.

Vid bedömningen av om något har upprepats i anslutning till eller inom samma ersättningsperiod enligt 43–43 b §§ ska dock hänsyn tas även till händelser som inträffat då sökanden deltagit i ett sådant program.

43 d §

En sökande ska stängas av från rätt till ersättning om han eller hon stängts av från rätt till aktivitetsstöd och övergår till en påbörjad ersättningsperiod före avstängningstidens slut. Avstängningen ska avse det antal ersättningsdagar som återstår av den första avstängningstiden vid övergången till den påbörjade ersättningsperioden.

Det som sägs i första stycket gäller dock inte när sökanden stängts av från aktivitetsstöd med anledning av en tidigare avstängning från rätt till arbetslöshetsersättning.

45 §⁴

I avstängningstiden ingår dagar för vilka karenstid skulle ha tillgodoräknats eller dagpenning skulle ha lämnats, om avstängningen inte hade skett. Det samma gäller dagar när *den sökande* utfört förvärvsarbete.

Avstängningstiden ska räknas från och med den dag då det förhållande som anges i 43–43 b §§ inträffat. Upprepas under pågående avstängningstid ett förhållande som medför avstängning på nytt, ska den nya avstängningstiden inledas vid utgången av den föregående avstängningstiden.

I avstängningstiden ingår dagar för vilka karenstid skulle ha tillgodoräknats eller dagpenning skulle ha lämnats, om avstängningen inte hade skett. Det samma gäller dagar när *sökanden* utfört förvärvsarbete.

Avstängningstiden ska räknas från och med den dag då det förhållande som anges i 43–43 b §§ inträffat *eller, om avstängningen beslutats enligt 43 d §, från och med den dag då sökanden övergår till den påbörjade ersättningsperioden*. Upprepas under pågående avstängningstid ett förhållande som medför avstängning på nytt, ska den nya avstängningstiden inledas vid utgången av den föregående avstängningstiden.

⁴ Senaste lydelse 2013:152.

Detsamma gäller om avstängning beslutas enligt 43 d § när en tidigare avstängningstid med avseende på arbetslöshetsersättning inte löpt ut vid övergången till den påbörjade ersättningsperioden. Dagen då avstängningstiden börjar ska anges i beslutet.

En avstängning får inte pågå längre än 112 kalenderdagar räknat från det avstängningsgrundande förhållandet. Om ny grund för avstängning inträffar under pågående avstängningstid, får avstängningen med anledning av det nya avstängningsgrundande förhållandet inte pågå längre än 112 kalenderdagar räknat från utgången av den föregående avstängningstiden.

Om sökanden övergår till en påbörjad ersättningsperiod efter ett arbetsmarknadspolitiskt program där han eller hon stängts av från rätt till aktivitetsstöd med anledning av avstängningen, ska avstängningstiden förkortas med de dagar då sökanden stängts av från aktivitetsstödet.

45 a §

En avstängning får inte pågå längre än 112 kalenderdagar. Denna tid ska räknas från det avstängningsgrundande förhållandet, om avstängningen beslutats enligt 43–43 b §§, och från den första avstängningstidens början, om avstängningen beslutats enligt 43 d §. Om ny grund för avstängning inträffar under pågående avstängningstid, får avstängningen med anledning av det nya avstängningsgrundande förhållandet inte pågå längre än 112 kalenderdagar räknat från utgången av den föregående avstängningstiden.

Begränsningen om 112 kalenderdagar gäller inte för de fall då sökanden har stängts av från rätt till ersättning med anledning av att han eller hon medvetet eller av grov vårdslöshet har lämnat oriktig eller vilseledande uppgift om ett förhållande som är av betydelse för rätt till ersättning.

Dagar när sökanden deltagit i ett arbetsmarknadspolitiskt program och stängts av från rätt till aktivitetsstöd med anledning av ett tidigare beslut om fränkännande av rätt till ersättning ska jämföras med fränkända ersättningsdagar.

66 §⁵

En arbetslöshetskassa får besluta att tills vidare hålla inne ersättning till en sökande, om det finns sannolika skäl att anta att han eller hon

1. inte uppfyller de allmänna villkoren för rätt till ersättning enligt 9 §,
2. inte har rätt till ersättning enligt 11 §,
3. kommer att stängas av från rätt till ersättning enligt 43–43 b §§, eller
3. kommer att stängas av från rätt till ersättning enligt 43–43 b eller 43 d §, eller
4. kommer att fränkännas rätt till ersättning enligt 46 § eller uteslutas som medlem enligt 37 § första stycket lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor.

Ersättning får hållas inne till dess arbetslöshetskassan slutligt prövat frågan om sökandens rätt till ersättning och med högst det belopp som kan komma i fråga i det slutliga beslutet.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 mars 2015.
 2. Äldre bestämmelser gäller för förhållanden som inträffat före den 1 mars 2015.

⁵ Senaste lydelse 2013:152.

Förteckning över remissinstanserna

Remissinstanser som har gett in svar

Justitieombudsmannen, Kammarrätten i Göteborg, Förvaltningsrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Luleå, Förvaltningsrätten i Jönköping, Justitiekanslern, Domstolsverket, Migrationsverket, Datainspektionen, Försäkringskassan, Socialstyrelsen, Myndigheten för handikappolitisk samordning – Handisam, Inspektionen för socialförsäkringen, Arbetsgivarverket, Statskontoret, Statens tjänstepensionsverk, Skatteverket, Centrala studiestödsnämnden, Stockholms universitet, Uppsala universitet, Lunds universitet, Malmö högskola, Linnéuniversitetet, Svenska ESF-rådet, Arbetsförmedlingen, Diskrimineringsombudsmannen, Arbetsdomstolen, ILO-kommittén, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, Parlamentariska socialförsäkringsutredningen, Alvesta kommun, Borlänge kommun, Göteborgs kommun, Haninge kommun, Järfälla kommun, Kalmar kommun, Malmö kommun, Olofströms kommun, Stockholms kommun, Tjörns kommun, Vetlanda kommun, Vingåkers kommun, Örnsköldsviks kommun, Arbetslöshetskassornas samorganisation, DHR – Förbundet för ett samhälle utan rörelsehinder, Företagarförbundet, Företagarna, Landsorganisationen i Sverige, Svenskt Näringsliv, Sveriges Akademikers Centralorganisation, Sveriges Kommuner och Landsting, Tjänstemännens Centralorganisation

Remissinstanser som har inbjudits men avstått från att ge in svar

Göteborgs universitet, Bodens kommun, Bräcke kommun, Burlövs kommun, Dorotea kommun, Eslövs kommun, Falu kommun, Hofors kommun, Kungälv kommun, Malå kommun, Nässjö kommun, Ockelbo kommun, Robertsfors kommun, Skövde kommun, Söderhamns kommun, Valdemarsviks kommun, Åmåls kommun, Älvkarleby kommun, Handikappförbunden, Lika Unika, Federationen mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Övriga som har yttrat sig

Riksförbundet Attention, Reumatikerförbundet, Småföretagarnas Arbetslöshetskassa